

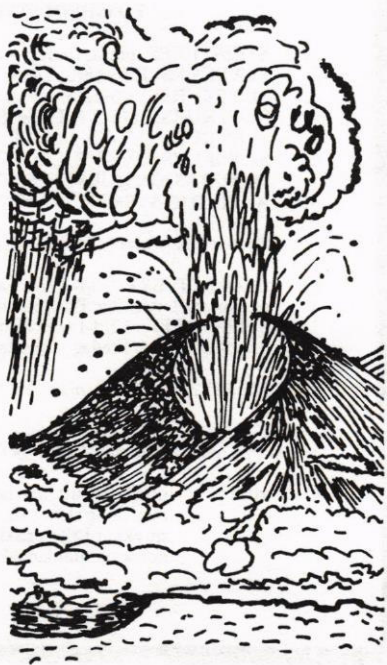
KIRKJUFELL PÅ HEIMAÆY.

"Også på øene utenfor Islands kyster er det vulkaner. Helgafjell bak byen på Vestmannaøyene kunde en i første øieblikk fristes til å kalle en miniatyr-modell av Vesuv bak bukten ved Neapel," skriver professor T.F.W. Barth i sin bok om Island. Og han fortsetter: "Kanskje vil byen på Vestmannaøyene bli et moderne Pompei. En kan jo aldri vite, men selv om det er sannsynlig at Helgafjell ikke er helt utbrent, men bare tar seg en liten blund på noen tusen år, så er det ikke sannsynlig at den vil opføre sig så voldsomt som Vesuv gjorde. Man kan nemlig slutte sig til en vulkans opførsel efter arten av den lava som oppbygger kjeglen, og for Helgafjells vedkommende består den av en rødbrent basaltisk lava-art som ved smelting blir meget lettflytende og antakelig ikke vil gi anledning til altfor voldsomme eksplosjoner".

Vestmannaøyene ligger i Islands mest aktive vulkanske sone, som strekker seg i nord-sørlig retning gjennom landet. I den sørlige del av sonen ligger Islands mest kjente vulkan, Hekla, med sitt siste utbrudd i 1970. Og ikke mer en 20 km sørvest for Heimaey med vulkanen Helgafjell ligger vulkanøya Surtsey, som bygget seg opp fra havbunnen under utbruddet i 1963. Surtsey var aktiv til 1967.

Det var derfor geologisk sett ingen overraskelse når vulkanen Helgafell ble aktiv i januar iår. Tidligere trodde man at vulkanen hadde vært aktiv i landnåmstiden, på grunn av en feiltolkning av teksten i Landnåmabok. I dag mener man at Helgafell har ligget i ro siden vulkankjeglen ble dannet for 7000 år siden. Men naboskapet er altfor urolig til at dette skulle gi noe mer enn falsk trygghet.

Den nye vulkanske virksomhet foregår langs en nord-sørgående sprekk, øst for den gamle vulkankjeglen. Under utbruddet har det bygget seg opp en ny vulkankjegle over sprekken. Den har fått navnet Kirkjufell, og ligger på nordøstskråningen av den gamle vulkanen Helgafell. Vår tegning viser den vulkanske aktivitet i Kirkjufell den 1. februar.

Tegningen viser nordsiden av vulkanen. Vindretningen er fra vest, altså bort fra byen Vestmannaeyjar. Som en ser er kraterkanten lavest mot nord, og herfra har lava rent ut i havet og dannet nytt land utenfor den gamle kystlinjen. Dette nye lava-delta ligger ved innløpet til havnebass-enget.

Tegningen viser videre en hvitglødende lava-fontene som reiser seg ca 250 meter opp fra krateråpningen. Vulkanske bomber blir slynget ut av krateret. Bomber på en meter i diameter er blitt kastet 500 meter fra åpningen. I alminnelighet faller de rødglødende lavabombene ned på den nye vulkankjeglen, og er med på å bygge opp vulkanen. En soppfornet sky av damp, gass og aske når en høyde av 10 km. Helt til venstre på tegningen ses aske som faller ned fra skyen. Ved østlig vindretning har store mengder aske falt ned over byen Vestmannaeyjar.

Vestmannaøyene ligger som nevnt i Islands mest aktive, vulkanske sone, og det kan ta tid før den vulkanske aktivitet igjen dør ut.

Ivar Hernes

FOSSHEIM STEINSENER – 2686 LOM

1. STEINTREFF: pinsa, fredag – mandag kr. 360.–
2. SLIPEKURS: 12/6-15/6. Lærer O.Hegge, 4 x 6 t. kr. 980.–
3. SLIPEKURS: 19/6-22/6. Lærer O.Hegge, 4 x 6 t. kr. 980.–
4. SLIPEKURS: 28/6-2/7. Lærer B.Lauritsen kr. 980.–
5. SLIPEKURS: 3/7-6/7. Lærer B.Lauritsen kr. 980.–
6. SLIPEKURS: 29/6-5/7. Lærer O.Hegge kr. 980.–
7. DEKORASJONSJURS: 29/6-5/7. Lærer R.Haugen
8. AKTIVITETSVEKER: 3/7-17/7. Jon Heimlid m.fl. Dagsturar kr. 15.– pr. pers.

Dette er dagsturar m/turleiar kvar dag. Gratis for hotellgjester.

9. GEOLOGIVEKE: 10/8-17/8. Lærer T.Garmo. Eit grundig geologikurs m/turar og teor.undervisning. Pris pr.pers. kr. 1.450.–
10. STEINTREFF: 12/9-14/9. Haustens store møte mellom steinfolk med foredrag/turar m.m. Fredag – sundag kr. 250.–

Min.delt.på kursa 10, maks.20. (Gjeld ikke steintreff.)

Vi har ope heile sommaren frå kl. 09.00 – 20.00

Godt utval i: norske og utenlandske mineralar
råstein og skiver til sliping
smykker i alle prisklasser –
norsk og utenlandsk stein.